

27. Удосконалення способу виробництва сиркової маси, збагаченої кунжутом

Наталія Стеценко, Анна Пастовенська
Національний університет харчових технологій

Вступ. Протягом останніх років спостерігається досить високий попит на споживання сиркових мас. Така їх популярність зумовлена високою харчовою цінністю, поживними властивостями, а також органолептичними показниками. Регулюючи мінеральний склад сиркових мас, можна впливати на харчовий раціон і стан здоров'я людини. Найбільшою мірою вимогам адекватного харчування відповідають багатокомпонентні продукти із сировини тваринного та рослинного походження. Використання рослинної сировини дозволяє не тільки збагатити їх функціональними інгредієнтами, підвищити їх засвоюваність, а й отримати продукти, що відповідають фізіологічним нормам харчування людини. Тому запропоновано використовувати для збагачення сиркової маси насіння кунжуту.

Матеріали і методи. Визначення біологічної цінності білка сировини та збагаченої сиркової маси проводили розрахунковим методом, встановлюючи такі показники, як амінокислотний скор, коефіцієнт утилітарності білка, коефіцієнт надлишковості незамінних амінокислот та коефіцієнт раціональності амінокислотного складу.

Результати. Розрахунок амінокислотного скору білків кисломолочного сиру та кунжуту показав, що в сирі спостерігається лімітування за метіонін+цистином, а в кунжуті – за лізином, амінокислотний скор якого дорівнює 51,9%, а також за валіном, лейцином та треоніном, скор яких перевищує 90%. При цьому скор метіонін+цистину складає 128,6%. Отже, комбінування досліджених видів сировини дозволить підвищити біологічну цінність збагаченого продукту завдяки ефекту компенсації вмісту незамінних амінокислот. Для підтвердження цього припущення було проведено розрахунки показників біологічної цінності 15 комбінацій, в яких вміст кунжуту варіювали від 2 до 20% по масі продукту.

Встановлено, що при внесенні 12% кунжуту амінокислотний СКОР першої лімітованої незамінної амінокислоти (НАК) збагаченої сиркової маси зростає до 98%. Коефіцієнт утилітарності, який показує рівень засвоєння білка продукту, при такій кількості внесення насіння кунжуту склав 86,8%. За рахунок комбінування обраних видів сировини засвоюваність білка збільшилась на 11,5% порівняно з кисломолочним сиром і на 9,2% порівняно з кунжутом. При цьому коефіцієнт надлишковості амінокислотного складу, який характеризує масову частку НАК, що використовуються в організмі нерационально, зменшився до 12,3%, тобто майже в два рази.

Також було розраховано загальний вміст кальцію в сирковій масі з додаванням 12% кунжуту. Якщо нежирний кисломолочний сир містить 105,4 мг кальцію, то за рахунок внесення збагачувача його кількість збільшилась майже вдвічі – до 203,2 мг. Доцільно вживати 200 г збагаченої сиркової маси на добу, в такому випадку рівень забезпечення добових потреб у кальції складатиме 33,8%.

Висновки. Використання насіння кунжуту для збагачення сиркової маси дозволяє отримати харчових продукт з підвищеним вмістом білка, кальцію, поліненасичених жирних кислот та зі збалансованим амінокислотним складом. Систематичне споживання такого продукту буде сприяти профілактиці остеопорозу, серцево-судинних захворювань, ожиріння та інших хвороб.